GİŞE

JEAN TARDIEU

KİŞİLER

MEMUR : Ağırbaşlı, küçümseyici, acımasız.

MÜŞTERİ (ADAM) : Giysileri ve devinimleri yıpranmış bir adam.

AKAORDEONCU : Giysileri süslü ama yıpranmış, şapkası yüzünü örten biri.

Dışarıdan gelen çeşitli gürültüler: hareket eden tren, lokomotif düdüğü, otomobiller, korna sesleri, fren gıcırtısı, konuşmalar, acı bir çığlık. Bir başvurma bürosu. Sahnenin ortasının sağında memur yüzü seyirciye dönük olduğu halde bir masada tünemiştir. Sahnenin ortası kare biçiminde aydınlatılmıştır. Alan 2,5 m x 2,5 m ölçülerindedir. Gerekirse zemin siyah bir malzeme ile kaplanmalıdır.

I. ÖN OYUN

Adam girdiğinde memur dalgın, bir deftere kapanmıştır. Adam geri geri hızla girer, takılır ve sırtüstü düşer. Bir süre ayakları havada kalır, sonra oturur. Yukarı bakar. Sonra sağa, sonra tekrar yukarı bakar. Seyirciye bakar, sonra sola bakar ve memuru fark eder ve irkilir. Geri geri sürüklenir ve kalkıp kaçar.

II. KİMLİK

ADAM – *(Öksürerek kendini belli etmek ister)*

MEMUR – *(Fısıldar gibi)* Gel.

ADAM – *(Daha güçlü öksürür)*

MEMUR – *(Sert)* Gel!

ADAM – *(Son derece ürkmüştür)* Affedersiniz efendim... Başvurma bürosu burası mı?

MEMUR – *(Sert)* Evet.

ADAM – Aman ne iyi... ne isabet... Ben de...

MEMUR – *(Sert)* Bir şey mi soracaktınız?

ADAM – *(Sevinçli)* Evet, ben de...

MEMUR – Öyleyse bekleyin.

ADAM – Nasıl? Neyi bekleyeyim?

MEMUR – Sıranızı... Çağrılmanızı bekleyin.

ADAM – Ne sırası? Ben... yalnızım.

MEMUR – *(Küstah ve ters)* Yalnız mısınız? Hiç de öyle değil. İki kişiyiz! Alın, *(bir fiş verir)* fişiniz.

ADAM – *(Fişteki numarayı okur)* 3640? *(Etrafa bir göz atar)* Ama... ben yalnızım.

MEMUR – *(Kızgın)* Bugün buraya gelen tek müşteri olduğunuzu iddia edecek değilsiniz herhalde? Gidip oturun ve çağırılıncaya kadar bekleyin.

(Memur gidip masasına tüner. Adam etrafını merakla araştırır. Akordeoncu bir şeyler çalmaya başlar. Bir ara müziği keser, kendi kendine söylenmeye başlar.)

AKORDEONCU – Önümüzdeki saatlerde hava bulutlu olacak. Anlaşılan bütün ülke serinleyecek *(Adam üşüdüğünü belli eder)* Yağmur yağarsa seller oluşabilir. Belki de dağlarda kar fırtınaları başlamıştır. Güneşli yerlerde hava güzel olacaktır.

MEMUR – *(Çağırır)* 3640 numara. *(Dalmış olan adam duymaz. Kuvvetli bağırır)* Numara 3640!

ADAM – *(Ansızın kendine gelir, fişine bakar)* Geliyorum... geliyorum...

MEMUR – Fişiniz?

ADAM – *(Ceplerini karıştırır)* Affedersiniz... İşte... *(fişi uzatır)*

MEMUR – Teşekkürler.

ADAM – Efendim... sizden sormak istediğim...

MEMUR – *(Keser)* Adınız?

ADAM – Efendim? Adım mı? Ben...

MEMUR – *(Gittikçe sertleşir ve soruları sıklaşır)* Beni meni yok, beni meni yok. Adınız ne?

ADAM – Size kimlik kartımı göstersem.

(Ceplerini karıştırırken, memur birden arkasından üzerine sıçrar.)

MEMUR – Kimlik kartınıza ihtiyacım yok. Adınızı soruyorum, o kadar.

ADAM – *(Adam belli belirsiz mırıldanır)* Dupont.

MEMUR – Doğum yeri ve tarihi?

ADAM – Geçen yüzyılın sonlarına doğru batıda doğdum.

MEMUR – Daha kesin olun rica ederim. Benimle alay mı ediyorsunuz?

ADAM – Ne münasebet? 1897'de Rennes'de doğdum.

MEMUR – Mesleğiniz?

ADAM – Sivil.

MEMUR – Kayıt numaranız?

ADAM – Kategori A. Numara J 9896 B 4 , CRTS 740. C 4 AM 5 milyon 672 bin 863.

MEMUR – Evli misiniz? Çocuklarınız var mı?

ADAM – Çok özür dilerim, ama eğer izin verirseniz... doğrusu şaşırdım biraz. Buraya ben size sorular sormaya gelmiştim, oysa siz bana soruyorsunuz...

MEMUR – Siz de sorularınızı sıranız gelince sorarsınız. Evli olup olmadığınızı, çocuklarınız bulunup bulunmadığını sordum. *(Üstüne yürür)* Evet mi, hayır mı?

ADAM – Evet... hayır... yani...

MEMUR – Nasıl yani?

ADAM – Demek istiyorum ki... Nasıl söylemeli? İşim o kadar acele ki...

MEMUR – İşiniz acele ise sorularıma çabuk çabuk, duraksamadan yanıt verin.

ADAM – Evet. Evli idim. Çocuklarım da var. İki tane.

MEMUR – Yaşları?

ADAM – *(Kızgın, neredeyse ağlayacak bir halde)* Bilmiyorum! Kız için on, erkek için sekiz deyin.

MEMUR – Kaç yaşındasınız?

ADAM – Biraz önce doğum tarihimi söylemiştim sanırım.

MEMUR – Doğum tarihi ile yaş aynı şeyler değildir. Buradaki formda ikisini ayrı ayrı yerlere koymuşlar.

ADAM – Başvurma bürosuna gelen herkes için bir profil mi oluşturuyorsunuz?

MEMUR – Elbette. Başka türlü işimizi nasıl yürütebiliriz ki? Evet, yaşınız? Çabuk.

ADAM – Bir dakika *(Hesap eder)* 2011'den 1897 çıkınca... 11, yedisi gitti, 4. Dört yaşındayım. Yok, olmadı. Yanlış hesapladım.

MEMUR – Boş yere yorulmayın. Ben hesabı yaptım. 114 yaşındasınız.

ADAM – Tabi, olmuştur o kadar.

MEMUR – Beceremeyeceğinizi daha önce söyleseydiniz ya! Deneysiz müşterilerle yitirdiğimiz zamanın haddi hesabı yok. Dilinizi gösterin.

ADAM – İşte.

MEMUR – Âlâ. Dikkate değer bir şey yok. Elinize bakayım.

ADAM – *(Gösterir)* Buyurun.

MEMUR – *(Dikkatle bakar)* Haa! Ölüm çizgisi yaşam çizgisi ile kesişiyor. Fena! Ama varlık çizginiz sağlam. Buna sevinmelisiniz. *(Elini fırlatır, oldukça sert)* Buyurun oturun!

(Adam şaşkınlığını atmadan gelen bu sert komut karşısında oturmak için davranır ama sandalye olmadığı için yere düşer, ayakları havada kalır.)

III. NEREYE?

(Masa, ortanın soluna geçmiş, cephesi sahnenin arkasına bakmaktadır.)

ADAM – Sorularımı hala soramayacak mıyım?

MEMUR – Birazdan, çağrıldığınızda sorarsınız. *(Memur masanın altına eğilip, bir şeyle uğraşmaya başlar.)*

ADAM – *(Umutsuz)* Ama acele işim var benim. Karım ve çocuklarım bekliyorlar. Size acele bazı sorular soracaktım. *(Kalkan bir trenin sesi gelir)* Bir istasyonda ya da bir istasyonun çok yakınında olduğumuzu görüyorsunuz. *(Masanın altında olduğunu fark eder, eğilir)* Binmem gereken tren konusunda bana öğüt vermenizi isteyecektim.

MEMUR – *(Yumuşayarak, kafasını masanın altından çıkarır)* Tren saatlerini mi soracaktınız yoksa?

ADAM – Başka öğrenmek istediğim şeyler de vardı, ama önce tren saatlerini soracaktım. Onun için böyle acele ediyorum.

MEMUR – Niçin daha önce söylemediniz bunu? Sizi dinliyorum.

ADAM – İstediğim... yani demek istiyorum ki, yaşlı bir akrabayı ziyaret etmek için Aix-en-Provence'a...

MEMUR – *(Keser, kafayı çıkarır)* Aix-en-Provence'a giden trenler: 6:50, 9:30 -yalnız birinci ve ikinci mevki-, 13:00 -yalnız aileler için-, 14:00 -yalnız bekarlar için-, 18:00 ve 21:00 -her sınıf, her yaş ve her cins için-.

ADAM – *(Kendi düşüncesini izler)* Teşekkür ederim. Çok teşekkür ederim. Ne diyordum? Yaşlı bir akrabayı ziyaret etmek için Aix-en-Provence'a gidecektim. Günden güne sağlıktan düşen ihtiyar amcamı görmek istiyordum. Kendisi noterdir.

MEMUR – Sadede gelelim.

ADAM – Özür dilerim. Demek istediğim şu: Aix-en-Provence'daki yaşlı amcamı bir kez daha görmek istiyorum. Ama gelin görün ki tereddüt etmekteyim. Aix-en-Provence'daki yaşlı amcam yerine, yine hasta olan kuzenimi görmeye Brest'e...

MEMUR – *(Kafayı çıkarır)* Brest'e giden trenler: posta treni saat 7'de. Mavi tren saat 9'da. Yeşil tren 10, omnibüs 15'te. Gece treni saat 20:45'te, Brest'e varış 4:30.

ADAM – Çok teşekkür ederim. Yani size kalırsa, Aix-en-Provence'daki ihtiyar amcam yerine, Brest'teki kuzenimi ziyaret etsem daha mı iyi?

MEMUR – Bence mi? *(Masanın altından hışımla çıkar)* Ben böyle bir şey söylemedim. Tren saatlerini sordunuz, söyledim o kadar.

ADAM – Kuşkusuz, kuşkusuz. Ya ben aldandım, ya da Brest'te oturan kuzenimi Aix-en-Provence'da oturan amcama yeğlediniz gibi geldi. Kişisel bir yeğleme! Yeğlemenize çok teşekkür ederim.

MEMUR – *(Masanın etrafında adamı kovalar)* Rica ederim, nereye isterseniz oraya gidin. Beni karıştırmayın bu işe. Ben sadece sorulanlara yanıt veririm. *(Adam yanıt vermez, memur kızmıştır, gene de sakin bir sesle)* Öyle değil mi? Yanıt verin.

ADAM – *(Çok üzgün, fakat uysal)* Yanıt verecek olan ben değilim. Sizsiniz... Ne yapmam gerektiği konusunda bana öğüt vermenizi ne kadar istiyordum. Ne yöne giden trene binsem bilmem ki?

AKORDEONCU – Tren kalkıyor. Hayret, tam zamanında.

ADAM – Hangi yöne gideceğimi bir bilsem. Hayatta ve özellikle...

MEMUR – *(Her zamanki gibi ters, sözünü keser)* Çabuk olun. Kaybedecek zamanım yok. Öğrenmek istediğiniz başka bir şey var mı?

IV. KİMİNLE?

(Masa tam ortada, üstü seyirciye bakacak şekilde yan çevrilmiş. Memur masanın üstünde oturur pozisyonda, sırtı adama dönük. Adam memura doğru eğilmiş.)

ADAM – Bilmem ki nasıl söylesem? Cesaret edemiyorum.

MEMUR – Kendinizi acındırmaya çalışmayın. Burada duygulara yer vermiyoruz.

ADAM – Ya öyle mi... oysa garlarda o kadar çok giden gelen, o kadar çok karşılaşma, ağlaşma, sızlaşma olur ki... Sanki büyük bir buluşma yeridir burası.

MEMUR – Yoksa birisi ile mi buluşacaktınız?

ADAM – Evet... Hayır... Yani...

MEMUR – Tabii, bir kadınla.

ADAM – *(Sevinir)* Evet bir kadınla. Nasıl bildiniz?

MEMUR – *(Omuzlarını silker)* Elbiselerinizden.

ADAM – Nasıl elbiselerimden?

MEMUR – Bir erkek gibi giyinmiş değil misiniz?

ADAM – Evet.

MEMUR – Bundan bir erkek olduğunuz sonucunu çıkarıyorum. Haksız mıyım?

ADAM – Hayır.

MEMUR – O halde? Erkekseniz bir kadın arıyorsunuz demektir. Bunda bilinmeyecek ne var?

ADAM – Ne zeka! Mantığınızdaki basitlik, sadelik hayret verici. Bir erkek... öyleyse bir kadın. Pes!

MEMUR – Elbette. Beklediğiniz nasıl bir kadındı?

ADAM – “Hayatımın kadını” türünden!

MEMUR – Profillere bir bakalım. Belki bir şey bulabiliriz. Eveet! Adınız “d” ile başlayıp “t” ile bitiyor, değil mi? Rita Craquilla adında esmer bir kadın saat 15:45’te karşı sokaktan geçerek güney batı yönüne doğru gitti. Aradığınız o muydu?

ADAM – Sanmam, hayatımın kadını sarışın. Sarışın-kumral arası...

MEMUR – *(Tekrar sayfaları karıştırır)* Öyleyse şu: Rose Pluvier. Barbar! *(Adam ürker, memur güler)* Pardon, berber. Yarın sabah saat dokuzda karşıki binadaki müşterisi Madam Couchois'un evine gidecek.

ADAM – Hayır. Değil. Hayatımın kadını bu da olamaz. Yarın sabah ben artık burada değilim!

MEMUR – O halde özür dilerim. Bugün saat 15:45 ile yarın sabah saat 9 arasında aradığınız nitelikte kimse yok. Hepsi bu kadar mı?

V. TAVSİYE

(Masa orta geride, memur masanın üzerinde ayakta. Adam masanın altında)

ADAM – Yaşayışım hakkında kesin olarak ne düşündüğünüzü bilmek isterdim.

MEMUR – Ne demek istediğinizi ayrıntılarıyla açıklayın.

ADAM – Açıklayayım: Sabahları erkenden kalkar, bir büyük fincan kahve içerim. Sağlığım açısından iyi midir dersiniz?

MEMUR – *(Doktor gibi ve kesin. Kukla oynatır gibi karıştırma hareketi yaptırır)* İçine biraz süt karıştırırsanız daha iyi olur. Özellikle kabıza karşı...

ADAM – Sahi mi? *(Hareketi tekrarlar)* Böyle mi?

MEMUR – Sonra?

ADAM – Sabahları işime gitmek için yeraltında işleyen ve adına metro denilen araca binerim. Yer bulup da oturduğum zaman -ki zor- gündelik büyük gazetelerden birini okumaya alışığımdır.

MEMUR – Neden?

ADAM – Bilmem. Vakit geçirmek için. Alfabeyi unutmamak için. Olaylardan haberim olsun diye.

MEMUR – Hangi olaylardan?

ADAM – *(Bir nefeste)* Hepsinden. Orada burada olanlardan.

MEMUR – Faydasız. Öğrenecek bir şey yoktur. Hem sonra bütün her şeyi öğrenmek de olanaksızdır. Bir çocuk dergisi okuyun. İçlerinde çok iyileri var. Kanını ısıtıyor insanın. Yemeği hazmettiriyor, şişmanlatmıyor.

ADAM – Bu değerli öğüdünüzü de uygulayacağım. Ne demiştik? Kabıza karşı *(Birlikte söylerler ve memur hareketi adama yaptırır)* sütlü kahve... Hazım için *(yine birlikte)* çocuk dergisi... *(İç geçirir)* Bütün bunlar yitik cenneti buldurmaz ki bize.

MEMUR – Yitik cenneti mi? Milton'u okuyun. Ya da İlahi Komedya'nın üçüncü bölümünü.

ADAM – Okudum. Bu güzel kitapların hepsini okudum. Ne var ki hayalimiz önüne serdikleri büyüklüklere evimin bulunduğu sıçtığımın sokağı ile işimin bulunduğu koduğumun bulvarı arasında rastlayamadım.

MEMUR – Öyleyse başka yoldan gidin.

ADAM – Onu da denedim. İnanın ki denedim. Ama bir şey değiştirmedi bu. Aksine metroya her bindiğimde cennetin benden biraz daha uzaklaştığını görüyorum.

MEMUR – Umutsuzluğu denediniz mi?

ADAM – Neyi?

MEMUR – *(Bir sağırla konuşur gibi)* Metafizik umutsuzluğu? Yani sıkıntıyı. Umutsuzluğun sıkıntısını, ya da "yer altı adamı" bilincinin alışkanlığını?

ADAM – Yer altı adamını kimse benim kadar iyi tanıyamaz. Buralarda pek çoktur onlardan.

MEMUR – İyi ya işte. Gece düşlerinin, umutsuzluk ve sıkıntı kuramlarının ne kadar... nasıl söylemeli... kendi kaderinize uygun olduklarını görerek ferahlamadınız mı? Bunda bir uyum, bir estetik yok mu? Sevinmediniz mi buna?

ADAM – *(Başını sallar)* Cehennemin görüşü beni, günlük cehennemime biraz daha batırıyor. *(Dizlerinin üstünde doğrulur)* Peki ama, ne yapmalı?

MEMUR – Ömrünüzü büyük bir amaca adayın. *(Adamı kukla gibi oynatmaya başlar)* Sanayi kurucusu, fatih, devlet adamı olun. O zaman göreceksiniz ki durumunuz biraz düzelecek.

ADAM – Onu da düşündüm. Ama nasıl? Kolay değil bu, kolay... değil...

MEMUR – Biraz kendinizi alıştırın olur. Bakın örneğin ben, yüksek bir mevkiye erişmiş değil miyim?

ADAM – *(Saygı ile)* Sahiden erişmişsiniz. Ama sizin güveniniz, güveniniz... Otoriteniz, otoriteniz... bende yok. Ben daha çok hayallerle yaşayanlardanım.

MEMUR – *(Askerce emir verir gibi)* Öyleyse hayal kurun.

VI. DÜŞ

(Masa neredeyse görünmeyecek kadar arkadadır. Adam bir önceki sahnede kaldığı yerde, dizlerinin üstündedir. Memur adamı kaldırır ve ilk hareketi verir.)

ADAM – Hayal kuruyorum. Ne zaman kurabilirsem hayal kuruyorum. Bilhassa uyanıkken. Çünkü uyuduğum zaman... koskoca bir karanlık. *(Çabuk çabuk)* Gündüzleri hayal kuruyorum. Sokakta, lokantada, her fırsatta... Yaşamama yardım ediyor. Ne var ki hayallerim bulanık. Açık ve belirli değiller. Elimden gelse onlara biraz canlılık, biraz renk vermek isterdim.

MEMUR – *(Kayıtsız. Adamı kolundan tutar ve savurur)* Hata ediyorsunuz. Sizin yerinizde olsam, bir hamlede, beni ölümsüz yaşamdan ayıran çukuru sıçrayarak atlardım.

ADAM – Ölümsüz yaşam mı? Ne demek istiyorsunuz bununla?

MEMUR – *(Abartılı)* Bununla, düşünce ile düşünce için yaşamayı, yaşamın arızalarını, gerçeğin rastlantılarını hesaba katmamayı kastediyorum. Anladınız mı?

ADAM – *(Büyülenmiş gibi)* Anlıyorum. Ne büyük bir hayranlıkla söylediklerinizi dinliyorum, bilemezsiniz. Dünyanın sonuna kadar da dinleyebilirim.

MEMUR – *(Şairane ve peygamberce konuşur gibi, alaylı)* Sizi dünyanın sonundan çok ötelere götürüyorum ben. *(Anlatırken adamı sürekli döndürür)* Biçimlerin düşünce, varlıkların öz olduğu, tamamlanmış geçmiş ile olum halindeki gelecek arasında, kıpırdamayan bir ışığın yandığı yere götürüyorum.

ADAM – *(Kendinden geçmiş)* Anlıyorum... her taraf yıldızlarla dolu!

MEMUR – *(Düzeltir)* Yıldız bile yok.

ADAM – *(Uysal)* Ne görkemli bir yıldız yokluğu yağmuru!

MEMUR – Neredesiniz?

ADAM – Buradayım.

MEMUR – *(Yüksekten ve uzakta)* Hayır. Burada ya da başka bir yerde değilsiniz. Hiçbir yerde değilsiniz.

ADAM – Gene de söylediklerinizi duyuyorum. Hiçliğin sözlerini söyleyen varlıksız sesinizi duyuyorum. Yokum, vardım. Acı duymuyorum, duymuştum. Yaşamıyorum, yaşamıştım.

MEMUR – *(Kesin)* Düşünce ile yaşamıştınız.

ADAM – *(Aynı şekilde)* Düşünce oldum artık!

MEMUR – *(Aynı şekilde)* Düşüncenin kanatları var bende!

ADAM – Yanınızda uçuyorum!

MEMUR – Hoşça kal dünyamız...

ADAM – Hoşça kal küçük dünya!

VII. KEHANET

(Şiddetli bir korna ve birbiri ardına duran otomobillerin fren sesleri. Masa, üstü seyirciye dönük biçimde yan yatırılmıştır. Memur, -masa gibi yan- masada oturmaktadır. Adam ayakta, şaşkınlıkla etrafına bakınır. İyice sersemlemiş ve durağanlaşmıştır.)

ADAM – Ben... ben diyordum ki...

MEMUR – *(Kabullenerek)* Dinliyorum.

ADAM – Size bir soru daha soracağım.

MEMUR – Nedir?

ADAM – Sizce, yeryüzündeki alınyazım ne olacaktır?

MEMUR – Bu sorunuza yanıt verebilmem için hangi burçta doğduğunuzu bilmem gerek. Bir dakika izin verin *(Masanın üzerinde ellerini gezdirir)* Ha, bir şey daha. Hangi ay, hangi gün ve saatte doğdunuz?

ADAM – 1 Mayıs saat 14:44'te.

MEMUR – Peki. Anladım. Aslan, inekle yarasa burcuna giriyor. Galile Poseidon'dan uzaklaşıyor. Aymon'un dört oğlu Medüz'ün tacına doğru görkemle ilerliyor ve Paraclet, Lucifer ile buluşurken, sayın valideniz sizi dünyaya getirdi.

ADAM – Nasıl? Ben doğarken yeryüzünde bunlar mı oldu?

MEMUR – Ben doğarken demeyin, siz doğduğunuz için.

ADAM – *(Gülümseyerek)* Bu gökteki seyrü seferin bana etkisi oldu mu?

MEMUR – *(Soğuk)* Belli olmaz.

ADAM – Nasıl belli olmaz? Bir alınyazısı koşullara göre değişir mi?

MEMUR – Anlamadınız. Sorularınıza verilecek yanıtlar, sorduklarınıza göre değişeceği için belli olmaz, dedim.

ADAM – Ha! Güven veriyorsunuz bana.

MEMUR – *(Endişe verici)* Özür dilerim.

ADAM – *(Kuşkulanmaya başlamıştır. Kendisine güven vermek için gülümseyerek)* Nerede ise alınyazım kalmadığına inandıracaktınız beni.

MEMUR – Belki de böylesi daha iyi olurdu.

ADAM – Çok şakacısınız.

MEMUR – *(Masanın üzerinde parmaklarını tıkırdatır)* Öyleyimdir!

ADAM – Size hangi soruyu sorayım?

MEMUR – *(Kayıtsız)* Bana hangi soruyu soracağınızı kararlaştırasınız diye, her seferinde size bir soru sormak gerekirse, sonu gelmez bunun.

ADAM – Tabi... Hah, buldum. Küçük bir soru. Öyle acele yanıtlanması gerekmeyen, istediğim zaman sorabileceğim, geleceğimle ilgili bir soru. İşte: *(sevinçli)* bana ne zaman öleceğimi söyleyin.

MEMUR – *(Hem sevimli, hem korkunç bir gülümseme ile)* En sonunda sordunuz bu soruyu. Ne zaman mı öleceksiniz? Birkaç dakika sonra. Buradan çıkarken.

ADAM – *(Sersemce ve alaylı)* Hadi canım, siz de... Sahi mi? Buradan çıkarken? Neden hemen buracıkta ölmüyorum?

MEMUR – Daha güç olurdu. Bir ölüm için gerekli şeyler burada yok. Burada ölünmez.

ADAM – Gerekli şeyler yok demek. Örneğin şu akordeoncu, gelip beni öldüremez mi? Ya da bina üzerimize çökemez mi? Sonra... bu havasızlık, bu bekleyiş... Sonra... sonra siz, siz ölümüme neden olamaz mısınız?

MEMUR – Bana bir soru sordunuz, yanıtını verdim. Gerisi beni ilgilendirmez.

ADAM – *(Omuzlarını silkerek)* Öyleyse size ikinci bir soru daha soracağım. Bunun önüne geçmek için bir şey yapılamaz mı?

MEMUR – *(Kesin)* Hiçbir şey.

ADAM – *(Sersemce)* Hiçbir şey mi?

MEMUR – Hayır.

ADAM – *(Ansızın güvenini yitirmiş)* Peki. Teşekkür ederim. Ama...

MEMUR – Ne aması? Hepsi bu kadar.

ADAM – Yani... size... ne zaman... şunu da sormak istiyordum... Kısacası nasıl?

MEMUR – *(Keserek)* Ne zaman? Nasıl? *(Omuz silker)* Son iki sorunuz -daha çok benim son iki yanıtım- bütün öteki soru ve yanıtların gereksizliğini göstermiyor mu? Hiç değilse sizi ilgilendirmeleri bakımından.

ADAM – Bakın bu doğru.

MEMUR – *(Biraz yüksekten)* Önce bu soruyu sormuş olsaydınız, kendiniz için de benim için de birçok endişeleri gidermiş olurdunuz. Zaman yitirmezdik.

ADAM – *(Boynu bükük ve başlangıçtaki gibi titreyerek)* Ne kadar doğru söylüyorsunuz. Özür dilerim. Merak işte.

MEMUR – *(Gene de iyi yürekli)* Öyle olsun. Ama tekrar aynı soruyu sormayın.

ADAM – Çok yazık!

MEMUR – *(Kendisini doğrulamak için)* Bütün istediğiniz bilgileri verdim size.

ADAM – Doğru, verdiniz. Teşekkür ederim.

MEMUR – Görevimiz.

ADAM – Gerçekten örnek bir memursunuz siz.

MEMUR – Tek bir amaç için çalışırım: müşteriyi memnun etmek.

ADAM – Teşekkür ederim. Gerçekten çok teşekkür ederim. Yürekten minnettarım. *(Çıkmak üzereyken geri gelir)* Borcum nedir?

MEMUR – *(Yüksekten ve cömertçe)* Düşünmeyin. Faturayı mirasçılarınıza gönderirim.

ADAM – Sağ olun. O halde... hoşça kalın...

MEMUR – *(Doğrulur ve ölüm saygısı ile)* Güle güle.

(Adam ağır ağır ve isteksizce dışarı çıkar. Kısa süre sonra bir korna sesi, şiddetli bir fren ve acı bir çığlık duyulur. Memur bir an dinler, başını sallar, sonra masanın üzerine kapanır. Işık yavaşça yiter.)

MAKİNE

Günaydın efendim. Makine için, makineyi görmeye geldiniz değil mi? Lütfen içeri buyrun. İşte karşıda. Tam önümüzde duruyor. İşte olağanüstü buluş. Ne kadar güzel değil mi? Üzerinizde büyük bir etki yarattığını yüzünüzden okuyorum. Zaten böyle oluyor. Müüşteriler birden bire kendilerini makinenin karşısında bulunca aynı tepkiyi gösteriyorlar. Heyecandan nefesleri kesiliyor. Şu anda size olduğu gibi. Tıpkı. Ama kendinize gelin, rica ederim

Ah ne gurur duyuyorum bilemezsiniz. Mucidi olmakla ne denli övünüyorum. Kafamdan, ellerimden çıkan bu makinenin yarattığı heyeanı görmekle ne kadar kıvanç duyuyorum. Size de... Size de bana karşı gösterdiğiniz hayranlık belirtileri için çok teşekkür ederim.

Biliyorum, bunu nasıl yaptığımı soracaksınız bana. Hiçbir şey bu denli basit olamaz. İlkesini de kendim bulduğumu idda edecek değilim. Hayır. Bu çeşit makineler eskiden beri vardır. Bunu söylemekten çekinmeyeceğim. XVIII. Yüzyılda bunlara ''Git Bak Bakalım Ben Orda mıyım'' makinesi derlerdi. O çağdan kalma çok güzellerini gördüm. İçine çevrik ayakları olanlarını... Yedek kapsülleri bulunanlarını... Kendi evimizin sıcak havasını verenlerini, denizde tehlike anında nasıl çığlık atılacağını öğretenlerini, üzerleri abanoz ve portir kaplı, belli aralıklarla cilalanmış maroken pedalları olanlarını gördüm.

Benim başarım-başarıdan söz edilebilirse tabii- esasen ço eski olan bu modelleri bulmak ve günümüz zevkine uydurmak oldu. Örneğin şu yukarıdaki, ta ykarıdaki parlak alçıdan yapılmış küçük geçidi görüyor musunuz? Hiçbir önemi yoktur sanıyorsunuz değl mi? Oysa bu çeşit makinelerin bütün gizi buradadır. Geçit yerinde değilse makine bozulur ve işlemez olur. Çünkü makineyi tamamlar geçit. Aşağıdakilerin hepsi ona bağlıdır. Bu binada da öyledir; beşinci kat altıncıya, dördüncü kat beşinciye bağlıdır. Birinci kata kadar böyle gider. Bilirsiniz. Evet makineye tam 25 yıl önce başladım. Ne endişeler ne uykusuz geceler geçirdim. Bütün bilimimi ve gençliğimi verdim ona. Bu yüzden de makine aşağıdan yukarıya kadar patlarcasına tıka basa dolu. Herşeyi içindekilerle sattığıma dikkatinizi çekerim. Bunun için de iyi bir fiyat istiyorum. Elbette! Bu böyle boş bir makine değil.! Eşi pek çok olan, ruhsuz ve hiçbir değer taşımayanlardan da değil. Dedim ya: patlayacak kadar dolu.

Hem sonra öyle olması da gerekmez mi? Madem ki bu, kendisinden her isteneni veren bir makine? Prospektüsünü görmek ister misiniz? Bakın, bütün yararlı olabileceği yerleri göreceksiniz; bitip tükenir gibi değil. Dikkatle okuyun, şaşkınlık verecek derecede değil mi? Makinemden bir şey isteyin bakalım. Bir düzine midye... Bir müzik parşası... Bir cebir problemi... Stereoskopik bir manzara... Biraz parfüm... Hukuki bir görüş... Ne bileyim ben ne isterseniz. Nasıl? Bir bulaşık süpürgesi mi? Süpürge olsun. Çok alçakgönüllüsünüz! Bekleyin. İşte. Düğmelere basıyorum. S.Ü.P.Ü.R.G.E. Üzerinde ''mutfak eşyası'' yazan kolu da çekiyorum. Tamam.

Şaşırdınız değil mi? Oysa daha hiçbir şey görmüş sayılmazsınız. Domuz konuşur da. Şaşırmadan konuşur. Ne söylemesini istiyorsanız söyleyin. Nasıl? Ha, tamam. Ala!. İstediğiniz derhal yerine gelecek. Alfred De Musset'ten bir şiir istiyorsuuz. Düğmelere basıyorum. M.U.S.S.E.T. Dinleyin şimdi.

SES_ İnsan bir çıraktır elemler ülkesinde.

Kimse dendini bilmez ızdırap şekmeyince.

Ne dersiniz bu harikaya. Hem sonra istediğiniz kadar dinleyebilirsiniz bunu. Her zaman aynı ses, aynı sözler, aynı vurgularla. Evet haklısınız. Güzelliklerin yenilenmesini sevenler için ne büyük bir güven. Örneğin bakın doğru söylediğimi kanıtlamak için aynı sesle söylenecek olan aynı dizeleri tekrar dinleyelim.

SES_ Süpürgesi yoncadır Eminem...

Süpürgesi yoncadır Eminem...

O da ne?Bir yanlışlık oldu. Evet basit bir makas yanlışlığı. Suç benim, makinenin değil. O hiç şaşırmaz. Şaşıranlar biz zavallı fanileriz, yanlışlıklara biz düşeriz.

Bakın, şimdi anlayacaksınız. Sol taraftaki aşağıdan yukarıya doğru dördüncü çekmeceyi görüyor musunuz? Hayır orada değil. Bu tarafta. Napolyon'un şapkası şeklindeki küçük bronz aşk heykelinin altında. Tamam, işte o. Dördüncü çekmecenin üzerindeki düğmeler varya; yukarıda kırmızı düğmeler, aşağıda yeşil... İşte, üçüncü yeşil ve yedinci kırmızı düğmelere basacak yerde, tersini yaparsanız, bizim bu meslekte ''Ne Gören Var Ne Bilen'' dediğimiz olay meydana gelir. Adının da belirttiği gibi tehlikesiz bir olaymış gibi görünür bu, aslında tehlikelidir, çünkü farkına varılmaz. Bunu ''Nereye Dediysem Oraya Git''

adı verilen bir yöntemle düzeltebiliriz. Yanlışı biliyor muyuz? O halde ilacını da biliyoruz demektir. Baştan başlayalım. Diyorduk ki, dördüncü çekmece, yedinci yeşil, dördüncü kırmızı düğme.

SES_ Elemler ülkesinde insan bir çıraktır.

Istırap çekmeyince kimse kendini bilmez.

İnsan ülkesinde elemler çıraktır.

Çekmeyince kendini, kimse ıs…